

door Martin Maassen

Gerrit Komrij is naast zijn werk als bloemlezer en voormalig dichter des vaderlands, toch vooral bekend als de criticus/essayist met de scherpe pen. Jarenlang gaf hij in de *NRC* fel beschouwend en geestig commentaar op uitspraken van vaak bekende Nederlanders. Op mijn w.c. hing lange tijd zijn commentaar op een uitspraak van oud-D66 politicus Boris Dittrich ("Ik heb het gevoel dat het veranderingsgezinde elan dat Pim Fortuyn ons in 2002 heeft gebracht, wegebt"). Komrij fileerde die uitspraak op een manier zoals alleen hij dat kan. Komrij strooit niet alleen met pek en veren.

“...Arend belandt op een zijspoor als hij weigert...”

Hij schrijft ook romans. In zijn recente werk *De loopjongen* beschrijft Komrij het leven van Arend Wiebenga in drie delen. Arend Wiebenga is “de zoon van de eerste vrouwelijke dominee van Nederland.” In deel één gaat het over de schooltijd van Arend. Hij is op zoek naar een vriend. Volgens Arend is vriendschap een stilzwijgende afspraak tussen iemand die hij heeft gekozen en iemand die hem weer heeft gekozen, zonder dat ze het van elkaar weten. Zijn zoektocht is vrij onbeholpen en levert geen resultaat op.

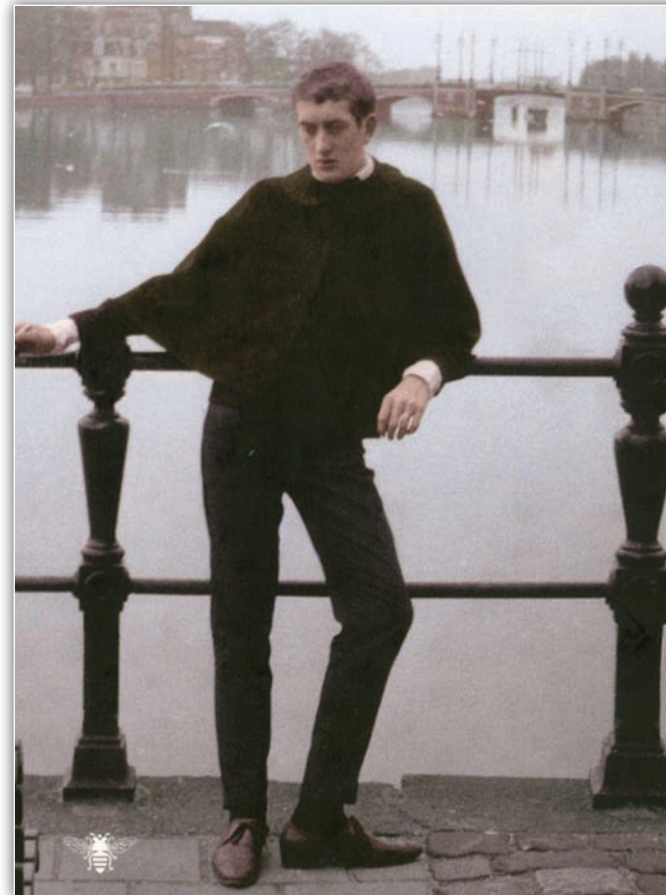
Arend wil schrijver worden en “andere boeken schrijven, zonder boodschap. Hij zou willen dat de zinnen juist hem zouden sturen, naar verre landen waar van alles kan gebeuren en de zinnen koning zijn.” In het tweede en meest sprekende deel lezen we over de studententijd van Arend. Het zijn de jaren zestig, de tijd van studentenoproer en demonstraties. Arend komt terecht in kringen van linkse revolutionairen. In deel drie is Arend in de jungle, waar hij zich heeft aangesloten bij een of andere guerrillabeweging. Arend belandt op een zijspoor als hij weigert de gevangen genomen vijand letterlijk te verpulveren. In de radicale beweging sluit Arend naar zijn idee vriendschap met Bob, de leider van de revolutionairen. In een addendum krijgen we dan te lezen dat Bob voor de BVD werkte en Arend Wiebenga maar “een idioot”

vond...

Daarmee komt een einde aan een boek waarin Komrij ons vooral door de hersenspinsels van een wat verwarde domineeszoon

leidt. Het hardop denken gebeurt weliswaar in prachtige volzinnen, soms zelfs heel even met die typerende Komrij-humor. Te weinig om er een echt geslaagde roman van te maken.

Volgens de schrijver staan de drie delen van het boek voor de drie fases in zijn eigen leven. Hij vergelijkt in *De Boekenkrant* zijn eigen opgroeiën

Gerrit Komrij in de jaren zestig op een Amsterdamse brug

in Winterswijk met de levensloop van Arend: “Tedereen die niet uit Amsterdam kwam, was achterlijk. Ik had zelfs nog nooit homo’s gezien. In de boeken van Anna Blaman had ik gelezen dat homo’s suède schoenen droegen. Nou ik maar kijken en zoeken...” In *De loopjongen* komt die zoektocht vooral in het eerste deel naar voren wanneer je vermoedt dat Komrij de homoseksuele troef uit gaat spelen. Zo zwijmelt Arend bij de jongens in overal van de school tegenover zijn huis. Maar Komrij zou Komrij niet zijn als hij niet een heel andere wending aan zijn verhaal geeft...

Gerrit Komrij, *De loopjongen*, Amsterdam: De Bezige Bij, 2012, 160 blz., 9789023468684

GERRIT KOMRIJ'S LATEST NOVEL

Apart from his work as an anthologist and as former Dutch Poet Laureate, Gerrit Komrij is primarily known as a critic and essayist with a biting pen. For many years he published sharp and witty comments on the utterances of well-known and famous Dutch people in the daily newspaper “*NRC Handelsblad*.” For a long time my lavatory wall was adorned with his comments about a statement of former politician Boris Dittrich (“I have the feeling that the change inclined fervor, which Pim Fortuyn brought us in 2002, fades away”). Komrij analyzed this remark bitingly, in a way as only he can. However, Komrij doesn’t just tar and feather, he also writes novels. In his latest work, “*De*

loopjongen” (The Messenger Boy, Amsterdam 2012), Komrij describes the life of Arend Wiebenga in three parts. Arend Wiebenga is “the son of the first woman minister of the Netherlands.” Part one deals with Arend’s school days. He’s searching for a friend. According to Arend friendship is an implied agreement between someone he has chosen and someone who’s chosen him, without them knowing that from each other. His search is rather awkward and achieves no results. Arend wants to be a writer and “write other books, without message. He should want that the sentences would direct him, to distant countries where everything can happen and the sentences are king.” In the second and most expressive part we read about Arend’s student days. This

are the sixties, the period of student insurrection and demonstrations. Arend ends up in leftist revolutionary circles. In part three Arend finds himself in the jungle, where he has joined some kind of guerrilla movement. Arend is put on the sidelines when he refuses to literally pulverize the captivated enemy. In the radical movement Arend strikes up a friendship with Bob, the leader of the revolutionaries. In an addendum we get to read that Bob worked for the Internal Security Service and thought of Arend Wiebenga as “an idiot”... This concludes a book in which Komrij primarily leads us through the chimeras of a somewhat confused preacher’s son. The thinking out loud happens certainly in beautiful, well-turned sentences, sometimes even with the typical Komrij

humor. But it is too little to make it a successful novel. According to the author the three parts of the novel represent the three periods of his own life. In “*De Boekenkrant*” he compares his own growing up in Winterswijk with Arend’s course of life: “Everyone who’s not from Amsterdam, was retarded. I even hadn’t ever seen gay men. In Anna Blaman’s novels I had read that gay men wear suede shoes. Well, I kept looking and searching...” In “*De loopjongen*” this search emerges especially in the first part when you presume that Komrij is going to play the gay trump. For example, Arend swoons about the boys in overalls from the school opposite his home. But Komrij wouldn’t be Komrij when he didn’t give his story a completely different twist...